Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 199 | Kraków, wtorek 2 września 1924 roku | Rok II

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt

Naczelny redaktor: **Konstanty Srokowski**

Redakcja: **ulica Dunajewskiego Nr. 4** Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670 Adres dla listów: Skrytka poczt. 78

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 3 Zł. 40 gr., z odnoszeniem 3 Zł. 60 gr z przesyłką pocztową 4 Zł. 20 gr. Zagranicą miesięcznie 7 Zł.

Cena numeru **15 groszy**

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Drobne i zwykłe zł. 0·10. — Nadesłane zł. 0·30. Po kronice zł. 0·35. — Na pierwszej stronie, w tekście i między giełdami zł. 0·45. Ogłoszenia zamiejscowe 50% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe.

Administracja: **ulica Batorego 10, parter** Telefon Nr. 35-99 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670 Adres dla listów: Skrytka poczt. 78

Treść numeru:

LLOYD GEORGE ZNOWU JUDZI.
CAŁKOWITE UŁASKAWIENIE SAWINKOWA.
GÓRNICY ANGIELSCY PRZECIWKO PRZEDŁUŻENIU CZASU PRACY W NIEMCZECH.
OBRADY LIGI NARODÓW.
EGZEKUCJA MORDERCÓW MILJARDERÓW.
Z RYNKU KSIĘGARSKIEGO
Specjalny wywiad „Kurjera Wieczornego" z dr. Słapą, dyr. krakowskiego oddziału księgarni Gebethnera i Wolfa.
MORALNOŚĆ A KWESTJA BEZROBOCIA.
UCZESTNICY MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU PROFESORÓW W KRAKOWIE.

Sowiety zmieniają taktykę akcji dywersyjnej w Polsce

Przemycanie do Polski agentów w celu wywołania zamieszek

Warszawa, (tel. wł.). Dowiadujemy się, że w ostatnich dniach sowiety zmieniły taktykę akcji dywersyjnej w Polsce. Ustało w znacznym stopniu nasyłanie band zbrojnych na terytorja pogranicz-ne, natomiast rozpoczęło się na większą skalę przemycanie przez granicę agentów, którzy mają polecenie przygotowywać wewnątrz państwa rozruchy i zamieszki.

Minister rolnictwa zapowiada nowy projekt reformy rolnej

Warszawa. (AW). Zarząd Klubu Piasta obradował onegdaj w sprawie bezpieczeństwa na Kresach dalej o konieczności przyznania kredytów na zakup ziarna dla miejscowości dotkniętych przez nieurodzaj. Następnie Klub wysłał dwie delegacje do ministra rolnictwa i ministra reform rolnych. Ten ostatni **oświadczył, iż nie można dłużej zwlekać z załatwieniem doniosłej kwestji reformy rolnej i dlatego zamierza na sesji jesiennej Sejmu znieść nowy projekt reformy rolnej opierając się na zasadach ustawy z dnia 16 lipca 1920 m.** Kwestję wywłaszczenia decydować będą tylko urzędy ziemskie, a nie jak dotąd sądy.

Zwiastuny uzdrowienia gospodarczego

(=) Oznaki poprawy sytuacji gospodarczej mnożą się i świadczą o tem, że martwy punkt naszego życia gospodarczego został szczęśliwie przekroczony.

Nieśmiałe jeszcze przed kilkunastu dniami ożywienie w poszczególnych działach przemysłu i handlu przybiera z każdym dniem na sile i obejmuje nawet te branże w których zapowiadano długo jeszcze trwającą stagnację. W tekstylnym i metalurgicznym przemyśle bielskim naprzykład, w którym do niedawna jeszcze trafy groźne zatargi o wysokość płac i lokaut, ogłoszony przez przemysłowców wre dzisiaj pracą w całej pełni — o czem piszemy szczegółowo w gospodarczej rubryce naszego pisma. Najwięcej pocieszającym objawem jest odzyskiwanie przez nasz przemysł zdolności oksportowej, zwłaszcza w górnośląskim i białostockim rewirze przemysłowym.

Dalszym objawem poprawy sytuacji gospodarczej, uprawniającym do optymizmu, jest uregulowanie stosunku popytu do podaży a zatem normalizacja tej podstawowej zasady życia gospodarczego. W okresie gwałtownej deprecjacji marki polskiej o produkcji w przemyśle i stanie zatrudnienia w handlu nie decydował stosunek popytu do podaży, lecz konieczność ucieczki od bezwartościowej marki. W czasie potopu inflacyjnego można było niejednokrotnie skonstatować fakt, że każdorazowy gwałtowniejszy spadek marki, pociągał za sobą niezwykłe ożywienie w przemyśle i handlu, gdyż w ucieczce przed marką kupcy i publiczność bez potrzeby i bez miary zaopatrywali się w towar. Obecnie, po długim okresie stagnacji, każda transakcja handlowa dochodzi do skutku po dojrzałym namyśle i tylko w razie istotnego zapotrzebowania. Popyt i podaż znowu — jak za czasów normalnych stały się czynnikami regulującemi produkcję i zbyt.

Tendencja powrotu do normalnych form gospodarstwa uwidacznia się ostatnimi czasy również w powolnej poprawie stosunków kredytowych. Wprawdzie dalecy jesteśmy na tem polu od całkowitej sanacji, niemniej jednak pierwsze kroki do zażegnania przesilenia kredytowego zostały uczynione.

Dowodem polepszenia się stosunków kredytowych jest znaczny wzrost drobnych oszczędności w P. K. O. Oszczędności te doszły, według wykazów P. K. O., w ostatnich czasach do tak poważnych kwot, że z chwilą pojawienia się w formie pożyczek dla przemysłu przyczynią się do znacznego zaspokojenia głodu gotówkowego. Ponadto uderza w ostatnim czasie znaczniejszy napływ propozycji kredytowych z zagranicy, świadczący o tem, że rezerwa kapitalistów zagranicznych i nieufność w stosunku do Polski ustąpiła obecnie miejsca silniejszemu zainteresowaniu się Polską, zwłaszcza przez kapitały amerykańskie i angielskie.

Ciasnota gotówkowa, trwająca prawie nieprzerwanie od czasu wprowadzenia w obieg złotego, była przyczyną niepodzielnego panowania weksla na rynku pieniężnym. Obecnie zaciąganie zobowiązań wekslowych straciło jednak cechy spekulacyjne, jak to miało miejsce w okresie inflacji i każdy akceptant decyduje się na zobowiązania, nie przekraczające jego zdolności płatniczej. W związku z tem należy zanotować pomyślny objaw zmniejszania się protestów wekslowych.

Rozpoczynająca się ostatnio poprawa sytuacji gospodarczej zbiega się z okresem doniosłych zmian, oczekiwanych w dziedzinie handlu zagranicznego. Jak wiadomo, wkrótce rozpoczną się rokowania w sprawie zawarcia traktatów handlowych z Niemcami i Czechosłowacją. O doniosłości i konieczności traktatu handlowego z Niemcami, niechaj świadczy fakt, że w roku 1923, udział Niemiec w handlu zagranicznym Polski wynosił 60 proc.

Reasumując wszystkie wyżej przytoczone objawy i fakta należy stwierdzić, że są one niewątpliwie zwiastunami rozpoczynającej się ery uzdrowienia życia gospodarczego, które — co najważniejsza — nie jest dziełem przypadku, lecz naturalną konsekwencją z tak wielkim trudem i przy wysiłku wszystkich warstw społeczeństwa osiągniętej sanacji finansów.

Prawda o mniejszościach narodowych

Warszawa, (tel. wł.). W Paryżu ukazała się praca Szczepana Aubacha pod tytułem: **Prawda o mniejszościach narodowych w Polsce**", pisana w języku francuskim. Przedmowę do tej pracy napisał Barthelemy, wice-prezes komisji zagr. [illegible]nej francuskiej izby deputowanych, delegat francuski do Ligi Narodów, prof. prawa na uniwersytecie paryskim. Barthelemy zaznacza, iż należy się opinji polskiej wyjaśnienie z powodu ostatniej napaści pewnych organów prasy francuskiej. Barthelemy oświadcza, iż przekonał się ostatecznie, że plotki o białym terrorze w Polsce są szerzone we Francji przez ludzi, **którzy ani widzieli, ani słyszeli co się w Polsce dzieje.**

Objektywne wyjaśnienie sprawy mniejszości narodowościowej w Polsce wpłynie na ustalenie przyjaźni polsko-francuskiej, która tkwi w tradycji, w temperamencie i krwi ludu francuskiego. Te uczucia są tem więcej cenne, że Francja uważa Polskę za najsilniejszy bastjon pokoju Europy. — W książce swej Pan Aubach daje dowody daleko posuniętego liberalizmu polskiego dając, jako przykład konstytucję polską, ustawy językowe, rozwój pracy obcojęzycznej w Polsce i warunki więziennictwa w Polsce, pisane przez cudzoziemców, którzy bawili w Polsce. — Są to argumenty, któremi autor posługuje się dla zwalczania wiadomości o prześladowaniach w Polsce.

Oświadczenie kanclerza Marxa wywołało we Francji oburzenie

Paryż, (tel. wł.). W sprawie znanego oświadczenia kanclerza Marxa, odrzucającego odpowiedzialność Niemiec za wybuch wojny, zauważa „Matin", że niema nic bardziej irytującego i bardziej niewłaściwego, niż takie oświadczenie. Jeżeli istnieje kraj — pisze dziennik — który nie boi się dyskusji na ten temat, to jest nim Francja. Jednakowoż Francja czyni obecnie chwalebny wysiłek w celu odwrócenia jednej z najbardziej okropnych i krwawiących kart w historji. **Pomiędzy Francuzami i Niemcami istnieje możliwość dyskusji** a być może nawet osiągnięcie porozumienia, ale pod warunkiem omawiania spraw na gruncie **realnej przyszłości, a nie na podstawie sentymentu z przeszłości.** „L'Oeuvre" pisze: Francuzi chcą odróżnić naród dniemiecki od jego dawnych zbrodniczych kierowników. Czy Marx i Stresemann składając takie oświadczenia, pragną wykazać nam, że odróżnienie to jest szaleństwem?

Paryż, (tel. wł.). Enuncjacja rządu niemieckiego, wycofująca podpis z odnośnego paragrafu traktatu wersalskiego, omawiającego winę Niemiec przy wybuchu wojny, wywołała oburzenie całej prasy francuskiej. Powszechna opinja wyraża przekonanie, że **sukcesy wytrąciły Niemcy z równowagi.** Gdyby nawet uchylić kwestję wypowiedzenia wojny, to przecież wszyscy wiedzą, że Austrja bombardowała Belgrad, **a Niemcy wkroczyły do neutralnej Belgji.**

Wielka bitwa w Marokku

Madryt. (PAT.). Według komunikatu urzędowego pod Ellau w Marokku rozgorzała wielka bitwa. Z powodu trudności komunikacyjnych brak szczegółowych wiadomości o przebiegu tej bitwy.

Lloyd George znowu judzi

George o przyszłości Małopolski Wschodniej

Londyn, (tel. wł.). „Daily Chronicle" ogłasza artykuł Lloyd Georga, pełen ponurych przypuszczeń co do przyszłości Europy i całego świata. O Małopolsce wschodniej pisze Lloyd George: **Polska przemocą zatrzymała przy sobie prowincję, której 1/3 ludności jest polską**, pozostała zaś część sympatyzuje z sowietami ciążąc do Ukrainy sowieckiej. Gdy pewnego dnia wybuchnie powstanie chłopów galicyjskich tak jak przed kilku miesiącami w Irlandji, to czy sowiety będą się przyglądały z założonemi rękoma, gdy powstanie będzie tłumione?

Całkowite ułaskawienie Sawinkowa

Ryga. (Tel. wł.) Donoszą z Moskwy, iż Centralny Komitet wykonawczy ułaskawił całkowicie Sawinkowa. Jak wiadomo Sawinkow został ostatnio skazany na karę śmierci, poczem w drodze amnestji zamieniono mu karę na 10-letnie więzienie. Obecnie widocznie w celu całkowitego skaptowania sobie dotychczasowego niebezpiecznego przeciwnika rząd sowiecki uważał za stosowne całkowite ułaskawienie Sawinkowa.

Górnicy angielscy przeciw przedłużeniu czasu pracy w Niemczech

Wiedeń, (tel. wł.). „Sonn- u. Montagsztg." donosi z Londynu: Kongres angielskich górników zebrał się dziś w Hull i powziął rezolucję **przeciwko przedłużeniu czasu pracy w Niemczech**, albowiem wpływa to szkodliwie na warunki pracy w Anglji.

Obrady Ligi Narodów

Sprawa rozbrojenia głównym tematem obrad

Paryż. (Tel. wł). Omawiając program prac najbliższego Zgromadzenia Ligi narodów pisma stwierdzają, że **sprawa rozbrojenia będzie najważniejszym zagadnieniem**, wśród tych jakie znajdują się na porządku dziennym obrad. Prasa podnosi **słuszność tezy francuskiej** domagającej się uprzedniego zagwarantowania bezpieczeństwa granic i podnosi moralne znaczenie jakie posiada dla Francji projekt paktu wzajemnej pomocy.

Genewa, (tel. wł.). Przybyli tu delegaci państw bałtyckich do Ligi narodów: Prokop, Sehja i Pusta. **Delegaci złożyli wizytę ministrowi Skrzyńskiemu, który zaprosił ich na śniadanie na poniedziałek. W niedzielę rumuński minister spraw zagranicznych Duca, złożył wizytę ministrowi Skrzyńskiemu.**

Konferencje u ministra Skrzyńskiego

Genewa. (PAT). Przemawiając pod pomnikiem poległych w obronie Francji ochotników szwajcarskich de Jouvenel, delegat francuski do Ligi narodów sławił pamięć tych bohaterów i wyraził gorące życzenie, aby wszystkie narody zawarły pod egidą Ligi narodów **traktat wieczystego pokoju.**

Uczestnicy Międzynarodowego Kongresu profesorów szkół średnich w Krakowie

(tr) W sobotę o godz. 10 wieczorem przybyli do Krakowa przedstawiciele 19 narodowości, które wzięły udział w trzy-dniowym międzynarodowym kongresie w Warszawie. Przy dźwiękach muzyki P. P. P. weszli goście do salonu przyjęć, gdzie w imieniu komitetu powitał ich serdecznie, po polsku prof. Rutkowski a po francusku imieniem krakowskich kolegów prof. Tomanek. Szczególne wrażenie wywarło przemówienie imieniem młodzieży p. Grotowskiego, który w wykwintnej francuszczyźnie dał wyraz nadziejom, jakie młodzież do tego kongresu przywiązuje, licząc na wychowanie „nowego człowieka".

Po odpowiedzi p. J. Claviere'a nacechowanej niekłamaną serdecznością, udali się uczestnicy zjazdu do nader gościnnie przez SS. Szarytki przygotowanej kwatery w Zakł. Helclów.

W niedzielę, po wspólnem śniadaniu w kawiarni Centralnej, zwiedzili goście zamek (i arrasy), katedrę, skąd udali się do Wszechnicy Jagiellońskiej. Tu powitał ich imieniem magistratury szkolnej p. kurator Owiński, który zaznaczył, że znajdują się jakby u źródła kultury polskiej, tej kultury, która szukała zawsze związku z kulturą zachodu.

Imieniem miasta przemówił Dr Wawrausch — w imieniu zaś profesorów szkół średnich Dr Karwiński. Przemówienie Dr Karwińskiego, w którem niejedna myśl ale i „siła prometejska" drgała, nagrodzono rzęsistemi oklaskami, a w odpowiedzi imieniem wszystkich narodowości p. Favieres (Fran-

Międzynarodowy Kongres Nauczycieli

II.

I nagle po stu latach odżywają duchy mężów dostojnych, a prawda ich o ich Polsce zapisana na pergaminie nieśmiertelnych praw, czytaną jest na głos przed całym światem.

Lektyki dawno po muzeach kamienieją, więc nie niemi, ale za to pociągami i aeroplanami z całej kuli ziemskiej śpieszą uczeni do tej na nowo koronowanej wolnością i władzą Warszawy, by zebrać się na posiedzenie komisji Edukacyjnej całego świata.

Otwierają się z najżywszą radością drzwi sali, a wokół stołu mahoniowego czekają krzesła zmarłych twórców najpierwszego w świecie Ministerstwa Oświaty.

I znów na królewskim zamku ruch. Setki uczonych Europy, Ameryki i Azji przecierają oczy zdumione tą Polską, o której aż dotychczas tak mało dobrego wiedziell.

Wprawdzie nie pierwsza, ale wśród pierwszych miast świata Gandawa, Strasburg, Paryż, Luksemburg, Praga) Warszawa okrywa się splendorem kultury i przyjmuje gościnnie kongres nauczycieli wszystkich narodów.

Sam pan Prezydent Rzeczypospolitej (o którym przecież nikt nie śnił, że będzie), otwiera zjazd uczonych i w ciągu słów Jego chylą się głowy ich wszystkich przed starej Polski Kołłątajami, Konarskimi i Staszicami.

A później młodej Polski mężowie dostojni rozwijają zapisane papiery i czytają wszystkim na głos swoje namysły o nauczaniu narodów.

Jedna to z najważniejszych spraw świata i obrady nad nią szereg dni zajmują.

Bo minęły już czasy wyróżniań się ludzi zamożnych i nauka wszystkim musi być dostępną.

Radzą więc nad tem, by przyjąć jeden system nauczania na całej kuli ziemskiej i rozmyślają, który to mianowicie system jest najlepszy.

Bo szkolnictwo dzieli się na stopnie, lecz ze stopnia na stopień (szkoły elementarne, średnie i wyższe) powinno być przejrzyście jak najswobodniejsze.

I radzą dalej nad tem, po ile lat na każdym stopniu powinno się naukę udzielać. Bo stać się tak powinno, by szkoła elementarna zmieniła się na podbudowę do szkoły średniej i wyższej.

I debatują nad równością wychowania dzieci, jak ją rozumieć i jak stosować, a przytem postanawiają, by właściwe dziecko szło do właściwej szkoły. Z szablonem w szkolnictwie walczyć trzeba.

Szkolnictwo każdego stopnia różnicować według uzdolnień młodzieży.

I wiele, wiele jeszcze pada mądrych słów i rad, jak świat ku światlemu jutru poprowadzić.

Naturalnie, że jest poważna rozmowa o nauczaniu i kształceniu samych nauczycieli.

A to wszystko co kongres uchwali w Warszawie, rozwiozą jego uczestnicy po najdalszych krańcach ziemi i tam poczną w czyn wprowadzać uradzone myśli i zdania. A wszędzie gdzie dojadą, powędruje wraz z nimi jasne wspomnienie o Polsce i nieraz Jej imię padnie z ich ust i nieraz oświecą przed uczniami swymi to, co im samym stolica nasza oświadczyła, że Polska to naród równy pierwszym narodom i stać ją w niejednem na przodowanie. A zdania takie powstrzymają napewno nieraz na ustach wrogów naszych pochopne i jadowite oskarżenia, rzucane na nas, jako na naród ciemny i barbarzyński.

Warszawa, w sierpniu 1924.

K. A. Czyżowski.

cja), wzruszony serdecznością Polaków, wygłosił jakby jeden hymn pochwalny na cześć Polski i jej heroicznych obywateli.

Po obiedzie w St. Teatrze zwiedzono kopalnie Wieliczki. Do uroku i wrażenia, jakie kopalnie same przez się wywierają, przyczyniło się gościnne przyjęcie i serdeczny ton powitań pp. Aywasa, Inż. Kozakiewicza i Dyr. Jaworskiego. Wieczorem odbył się w St. Teatrze bankiet, w czasie którego przemawiali kurator Owiński, p. Roger (Francja), Poequer (Belgja) i i.

Po bankiecie nastąpił raut. Zaczęto go krakowiakiem w sześć par w narod. kostjumach. Krakowiak wypadł wspaniale, a owacjom na cześć tańczących nie było końca.

Następnie śpiewała p. Rogińska, p. Tökölly, p. Reńska zaś i p. Koszutski tańczyli z humorem „shimmy bolszewickie".

Wśród pląsów zeszedł czas do godziny 2 po północy, poczem niezwykłych gości odprowadzono na dworzec kolejowy.

W czasie wszystkich przyjęć przygrywała muzyka P. P. P., budząc swoją sprawnością zasłużone uznanie.

Egzekucja morderców-miljarderów

odbędzie się 15 września

„Więzienia umarłych" — Teatr i kino dla skazanych na śmierć — List otwarty Dra Collera

Ostatni akt głośnego procesu przeciwko miljarderom-mordercom dobiega końca. Obaj skazani na śmierć mordercy zostaną straceni 15 września. Pod koniec procesu — jak donoszą z Chicago — doszło do burzliwych scen przed budynkiem sądowym i na korytarzach więziennych, gdzie po przerwaniu kordonów policyjnych wtargnęły tłumy rozgoryczonych robotników, żądających wyroku śmierci. Dyrektor więzienia oświadczył, że gdyby nawet trybunał uwolnił podsądnych, to i tak wcześniej czy później zostaliby oni zlynczowani, gdyż tysiączny zgromadzony przed więzieniem tłum złożył przysięgę, że mordercy nie ujdą zemsty ludu.

Naznaczenie egzekucji na dzień 15 września może dziwić, jest to jednak metoda sądów amerykańskich, które dla względów humanitarnych dają skazanym pewien okres czasu na załatwienie spraw rodzinnych i wykonanie ostatniej woli.

Skazani na śmierć przestępcy przewożeni są do specjalnego „więzienia umarłych" — gdzie otoczeni są najtroskliwszą opieką i komfortem. — Dość powiedzieć, że w tym ponurym domu, z którego niema innego wyjścia tylko w śmierć, odbywają się raz na tydzień przedstawienia teatralne, a codziennie puszczany jest pierwszorzędny film kinematograficzny...

Przeciwko takiemu pojmowaniu humanitaryzmu odezwały się ostatnio głosy protestu. Jeden z głośnych kryminologów Dr Coller nazwał w liście otwartym do społeczeństwa amerykańskiego, tego rodzaju odwlekanie kary śmierci perfidną męczarnią dla skazańca — i dlatego domagał się natychmiastowego wykonywania wyroku śmierci.

Nasze zapatrywania na tę kwestję, jakkolwiek jesteśmy z podziwem dla udoskonaleń amerykańskiego więziennictwa, są zgodne raczej z opinją dra Collera.

Przed sezonem teatralno-koncertowym

(B. R.) — Ciągle słyszymy o Krakowie, że zszedł do miast „prowincjonalnych". Zapewne jest na tem utyskiwaniu trochę prawdy, jeśli porównamy „stołeczność" przedwojennego Krakowa, z dzisiejszym, zwłaszcza pod kątem widzenia sztuki w ogólności, a ruchu teatralno-literackiego w szczególności. Jeśli uprzytomnimy sobie przedwojenny Kraków teatralno-literacki, jeśli wspomnimy o dyrekcjach Pawlikowskiego, Kotarbińskiego, Solskiego, gdy przypomnimy, że hasło: „Ex Cracoviensis Lux", szło w dziale sztuki po całej Polsce, gdy nabierzemy przekonania, że nietylko nowe talenty plastyczne, ale i literackie i aktorskie rodziły się jak „grzyby po deszczu" w artystycznej atmosferze przedwojennego Krakowa, zrozumiemy, że słuszne jest narzekanie na „prowincjonalność" obecnego Krakowa. Zapewne, stolica. jest magnesem, przedewszystkiem magnesem „złotym", który ściąga każdą wybitniejszą osobistość artystyczną do Warszawy. Ale czyżby to była jedyna przyczyna upadku sztuki w Krakowie? Oczywista, minęły już „te dobre czasy", gdy śpiewano „w krakowskim zielonym baloniku" o wyborze „posła z wódki i kiełbasy". Te „dobre czasy" nieprędko wrócą. A były to czasy nietylko sławne powyżej wyliczonemi dyrektorami teatru krakowskiego, ale czasy **Przybyszewskiego, Rydla, Tetmajera, Wyspiańskiego, Kisielewskiego, Nowaczyńskiego, czasy artystów dramatycznych tej miary co: Modrzejewska, Hofmanowa, Roman, Solski, Kamiński, Frenkel, Śliwicki, Rygier, Żelazowski i t. d.**

A dzisiaj? Zapewne niema tych wszystkich, niema i narybku, braki we wszystkich kierunkach. A jednak? Jednak jest niezrozumiałym objawem, że z lekkiem sercem dozwolono odejść Sosnowskiemu, Nowakowskiemu i wielu innym mniejszym aktorom z teatrów krakowskich, nie mając w miejsce ustępujących godnych zastępców. W tym wypadku nie znajdzie miejsca wymówka „o złocie i stolicy", niebezpiecznych czynnikach chłonących aktorów „z prowincji krakowskiej", gdyż niezastąpionych i potrzebnych artystów pochłonęła „prowincja lwowska i poznańska". A więc? Więc tylko tak dalej, a Kraków nietylko stanie się miastem prowincjonalnem, ale miastem „dzikiem" pozbawionem wogóle teatru.

Ba, nasze teatra dramatyczne ogłosiły nazwiska swoich nowo angażowanych pracowników. Nazwiska te mówią, albo bardzo niewiele, albo nic. Nie łudźmy się między wymienionemi pracownikami niema ani jednego nazwiska, któreby tak wiele mówiły jak wyliczone nazwiska poprzednio, których korowód rozpoczęło wielkie imię Modrzejewskiej. Nie wolno przez to powiedzenie poniżać tych, którzy w nadchodzącym sezonie mają na scenach krakowskich pracować, chodzi jedynie o to, że obie dyrekcje teatrów krakowskich ze zbyt lekkiem sercem, pozbywają się troski o personel i repertuar i że tego rodzaju gospodarka zepchnie teatr w Krakowie na taki poziom, na jakim ten teatr nigdy jeszcze się nie znalazł.

A repertuar? O tej sprawie zalega milczenie. A pamiętamy czasy przedwojennego rozkwitu sztuki teatralnej w Krakowie, kiedy w miesiącu wrześniu ogłaszano ważniejsze wydarzenia repertuarowe, mające nastąpić w nadchodzącym sezonie. A przecież, właśnie w sprawie repertuaru, teatra krakowskie i dramatyczne i operetkowy miałyby wiele ciekawych problemów do rozwiązania czerpiąc już gotowy materjał, zwłaszcza w zakresie dekoratywnym i reżyserskim materjał, który od dwóch lat zagościł na scenach francuskich i rosyjskich. Chcę wierzyć, że nasze trzy sceny przygotują w tym zakresie wiele niespodzianek w nadchodzącym sezonie. Oby moja wiara została uwieńczona licznemi realizacjami! Pesymizm, nakazuje przypuszczać stary szablon. W zakresie produkcji muzycznej sytuacja niezmieniona.

Właściciel krak. biura koncertowego, wydzierżawił salę „Starego Teatru" na dłuższy okres czasu i na razie boryka się w kierunku „kaloryferycznym", to znaczy sprowadzeniem i wmurowaniem nowych pieców. Zapewne ma też już przygotowany plan programu koncertów solowych obcych i polskich wirtuozów, wysiłki miejscowe artystyczne reprezentować będą na pewno: orkiestra symfoniczna Związku muzyków i prawdopodobnie „Echo" i „Tow. Oratoryjne". Powstałe w czasie wojny „Tow. Operowe", zamarło, a przedwojenne towarzystwa Tow. muzyczne, Lutnia, istnieją tylko „na papierze". Tak zatem jak widzimy nadchodzący sezon teatralno-koncertowy zapowiada nie wiele, podnieść należy jedynie ruchliwość operetki krakowskiej „Nowości", której dyrekcja w zakresie zewnętrzno-budowlanym około budynku teatralnego przy ul. ....skiej uczyniła już wiele, a przyszłość okaże, co dyrekcja dokaże w zakresie repertuaru i tegoż realizacji.

Teatr jest wielkim czynnikiem kulturalnym danego społeczeństwa, w teatrze polskim w ogólności jest sytuacja niepomyślna, a widnokrąg teatru w Polsce jest dość niewyraźny, począwszy od „Teatru Narodowego", nowo powstałej instytucji w Warszawie. popieranej przez sfery rządzące i pana Prezydenta tak dostatnio, że ensemble aktorski teatru narodowego przebywa wywczasy wakacyjne w Spale w pałacu pana Prezydenta. Zapewne, jest to niezawodnie bardzo piękny objaw ze strony pana Prezydenta, przypominający usiłowania Stanisława Augusta, tylko... że należałoby troskę o warszawski „Teatr narodowy", umieścić w pierwszym rzędzie za kulisami „Teatru narodowego", a nie.. w Spale.

W operze warszawskiej, jaki był bałagan za czasów rosyjskich. taki trwa po dzień dzisiejszy. Dyrektor Opery. p. Młynarski, doskonały kapelmistrz, nie ma talentu administracyjnego i dlatego operą warszawską rządzą „stronnictwa zakulisowe", których liczą aż ośm, zwalczających się wzajemnie do momentu. kiedy zachodzi potrzeba wspólnej akcji przeciwko dyrekcji opery, — wówczas „ośm wrogich sobie partji", zgodnie atakuje dyrekcję! A że teatr był, jest i zostanie przedsiębiorstwem jednowładczem więc... w operze warszawskiej tak długo, dopokąd nie narodzi się „car operowy". będzie bałagan i coraz większe deficyty, którym nie zaradzi ani komisarz oszczędnościowy, ani premjer Grabski. Na niebosklonie twórczości dramatycznej i operowej polskiej posucha. Czy zjawi się jakiś talent, czy genjusz?

Czekajmy, bo nic innego nie wymyślimy.

Od Administracji

Upraszamy P. T. Prenumeratorów o rychłe nadesłanie prenumeraty za miesiąc wrzesień celem uregulowania nakładu.

Dzień dobry!

ODKRYCIE

Znalazł perłę raz w śmietnisku
Pięknej barwy i połysku
Odtąd ręce brudem plami
Poszukując — za perłami.

Respiro.

KRONIKA

Kraków, 1 września

KONGRES MIĘDZYNARODOWY PROF. SZK. ŚREDNICH. Pismo nasze zamieści w najbliższych dniach szczegółowe sprawozdanie w (osobnym dodatku) z przebiegu całego Zjazdu — w dzisiejszym zaś numerze ogranicza się tylko do krótkiego skreślenia pobytu członków Zjazdu w Krakowie.

(d) **NOWY ROK SZKOLNY.** Dziś rozpoczął się w Krakowie we wszystkich szkołach powszechnych i średnich nowy rok szkolny. W kaplicach szkolnych odbyły się uroczyste nabożeństwa, po których profesorowie wygłosili do uczniów krótkie przemówienia.

(d) **SPRAWA BEZROBOCIA W KRAKOWIE.** W dniu dzisiejszym zgłaszali się do państwowego urzędu pośrednictwa pracy bezrobotni robotnicy z Krakowa i okolicy domagając się rejestracji i wypłacenia zapomóg, wskazując, iż w sąsiednim powiecie chrzanowskim od kilku tygodni wypłaca się zasiłki. Krakowski U. P. P. nie mógł przystąpić do rejestracji z powodu braku instrukcji.

(d) **MASOWE REDUKCJE W BANKACH KRAKOWSKICH.** W dniu dzisiejszym nastąpiły w bankach krakowskich masowe redukcje młodszych sił urzędniczych. I tak w Banku Małopolskim zostało zredukowanych 50 sił, również nastąpiły redukcje w bankach przemysłowym i hipotecznym.

KRONIKA TOWARZYSKA. W sobotę dnia 30 z. m. pobłogosławił ks. Caputa związek małżeński pomiędzy p. Marją Markiewską a p. Drem Leopoldem Warzechą w kościele św. Anny w Krakowie.

(d) **OCHRONNE SZCZEPIENIE PRZECIWKO OSPIE.** Miejski Urząd Zdrowia w Krakowie zawiadamia, że doroczne jesienne bezpłatne szczepienie przeciwko ospie odbywa się przez cały miesiąc wrzesień br. od godziny 11—12 przed południem w Miejskim Urzędzie Zdrowia prócz niedziel i świąt. Do szczepienia zgłosić się powinny wszystkie osoby dotąd nie szczepione, oraz dzieci, urodzone w 1923 i 1924 r. nie szczepione w terminie wiosennym.

(d) **BUDOWA PIEKARNI SPÓŁDZIELNI „PROLETARJAT" W PODGÓRZU.** Związek robot. stow. spoż. „Proletarjat" zakupił swego czasu grunt pod budowę piekarni w Podgórzu i obecnie przystąpił do budowy wielkiej nowoczesnej piekarni. Roboty ziemne pod złożenie fundamentów pod piekarnię już rozpoczęto.

(d) **KOMISJA DLA USTALENIA WZROSTU DROŻYZNY.** Jutro przed południem w województwie, w wydziale pracy i opieki społecznej odbędzie swe posiedzenie komisja dla ustalenia wzrostu drożyzny. Przypuszczalny wzrost drożyzny za miesiąc sierpień wyniesie 5%.

CENY MIĘSA I PIECZYWA. Sprawa podwyższenia cen mięsa i pieczywa ma wejść ponownie na porządek dzienny komisji cennikowej. Rzeźnicy i piekarze uważają ostatnie uchwały komisji cennikowej za niewystarczające i domagają się dalszej podwyżki też innych gatunków mięsa nietylko cielęciny. Podobne stanowisko zajęli piekarze.

Ś. P. DR. OTTOKAR LANG, dyrektor szpitala dla dzieci św. Ludwika w Krakowie, zmarł nagle w Rabce w sobotę dnia 30 sierpnia przeżywszy lat 53.

Śmierć, zasłużonego pediatry polskiego, który zmarł na stanowisku służbowym, kierując w miesiącach letnich lecznicą rabczańską, filią szpitala św. Ludwika, obudził szczere współczucie wśród szerokich sfer społeczeństwa. Pogrzeb nieodżałowanego lekarza odbędzie się we wtorek dnia 2 września o godzinie 6 popołudniu z kaplicy cmentarnej w Krakowie.

ZWINIĘCIE POCZTY NA KROWODRZY. — Urząd pocztowo-telegraficzny Nr. 8 Kraków-Krowodrza został zwinięty i przyłączony został do rejonu urzędu pocztowego w Łobzowie. Przyczyną zwinięcia jest brak lokalu urzędowego. Po uzyskaniu pomieszczenia zostanie urząd pocztowy na Krowodrzy reaktywowany.

(d) **SPRAWA PIEKARNI WOJSKOWEJ W PODGÓRZU.** Jak wiadomo w swoim czasie gmina m. Krakowa czyniła usilne starania w sprawie wydzierżawienia piekarni wojskowej w Podgórzu na cele aprowizacji miejskiej. Tymczasem ministerstwo spraw wojskowych, wbrew obietnicom czynionym gminie zarządziło licytację na dzierżawę tej piekarni. Licytacja ta odbyła się dnia 20 sierpnia, bez rezultatu, gdyż ani jeden oferent się nie zgłosił.

„NOWOŚCI ILUSTROWANE“. Nowy numer tego interesującego tygodnika przynosi nam szereg aktualnych nowości z całego świata. Z przyjemnością musimy stwierdzić, iż „Nowości Ilustrowane“ z każdym numerem przedstawiają się sympatyczniej, wysiłki zaś redakcji, by nadać im jaknajlepszą szatę wydawniczą i wyposażyć w doborową treść nie mijają się z celem. I tak numer obecny przynosi nam zdjęcia z pobytu misji tureckiej w Polsce, dalej z międzynarodowego „Jamboree“ harcerzy w Danji, gdzie widzimy wśród naszej polskiej młodzieży naczelnego skauta gen. Baden-Powella. Okrasą numeru jest dalszy ciąg znakomitej powieści „Demon filmu“ p. Jerzego Brauna, najwybitniejszego z młodych literatów powojennej Polski.

OTWARCIE SEZONU W TEATRZE „NOWOŚCI“ przy ul. **Rajskiej**. Pierwsze inauguracyjne przedstawienie odbędzie się we czwartek 4 września punktualnie o godz. 8 wieczorem w zupełnie odnowionym budynku. Sezon rozpocznie operetka w 3-ch aktach Kalmana „Dziewczę z Holandji“. Dyrekcja przygotowała zupełnie nowe kostjumy. Rolę tytułową kreować będzie Henryka Kramerówna, artystka Teatru „Nowości“ W roli księcia Pawła wystąpi Wesołowski. Prócz tego występują: Marja Czerneckówna, Tadeusz Pilarski, oraz Pawełek Dudziński, najmniejszy artysta polski w roli ministra. Dalej w głównych rolach wystąpią pp. Marja Dąbrowska, Cybulski, Rewera-Rewski, Soliński, Bizoń-Brzeziński, Kostrzewski i inni. — Wieczór ten będzie uroźmaicony baletem holenderskim układu Ciesielskiego, w którym weźmie udział pp. Walicka-Ciesielska, Martówna i 6 osób Corps de baletu. Reżyseruje dyr. Pilarski, kapelmistrz p. Stefan Miszczak.

OPERETKA NOWOŚCI donosi, iż sprzedaż biletów odbywa się codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 9 rano do 1 i od 3 do 6 wieczór w handlu WP. Rudnickiego, Rynek gł. Linia A—B, wieczorem przy kasie Teatru ulica Rajska l. 12. W niedzielę i święta od 9 rano do 12-ej i od 2-ej popołudniu do końca przedstawienia w kasie Teatru ul. Rajska 12.

REPERTUAR TEATRÓW.

Teatr im. Juljusza Słowackiego

Poniedziałek: „Zaczarowane koło“.

Teatr „Bagatela“.

Poniedziałek: „W gabinecie dr. Steinacha“. Premjera.

REPERTUAR KIN.

Sztuka: „Znajoma z ulicy“. (Na los szczęścia).

Uciecha: „Tatjana“ dramat z Olgą Czechową w głównej roli.

Warszawa: „Żona z licytacji“, farsa z Ossi Oswalda w głównej roli.

Reduta: „Chłopi“.

ZE SPORTU

Cieplice S. C. — Cracovia-Makkabi (kombinowana) 2:2. Afisze szumnie zapowiadały występ Cracovji I. i Makkabi, tymczasem zobaczyliśmy na boisku rezerwę obu krakowskich klubów. Jesteśmy ciekawi, coby publiczność i prasa powiedziały, gdyby zamiast powiedzmy pierwszorzędnych sił teatralnych, jak zapowiadały afisze i komunikaty, wystąpiły na scenie podrzędne figury teatru prowincjonalnego. Lecz gotów kto powiedzieć, że sportu niepodobna porównywać z teatrem, ale każdy przyzna, że skoro zawody opłacane przez publiczność są widowiskiem, to publiczność ma prawo domagać się, by jej nie wprowadzano w błąd i dotrzymywano warunków umowy, albowiem nie inaczej nazwać można fakt, że publiczność zapłaciwszy wstęp na zawody uczyniła to w przekonaniu, że wystąpi kombinowana drużyna pierwszej Cracovii i Makkabii. O samych zawodach nie da się nic stanowczego powiedzieć, gdyż warunki atmosferyczne i teren boiska nie pozwalały na normalną grę. W każdym razie należy podnieść ambitną i ofiarną grę krakowian. Goście nie zareprezentowali europejskiej klasy. Zawody zostały przerwane na 30 minut przed końcem z powodu ulewnego deszczu. Sędziował p. Mund podziwiając umiejętność footballistów dostosowywania się do gry w waterpolo.

Wawel—Olsza 2:1. Zawody przez pierwsze sześć minut toczyły się o mistrzostwo i przy stanie 1:0 dla Wawelu zostały przerwane z powodu ulewy, poczem odbyła się rozgrywka przyjacielska, która przyniosła zasłużone zwycięstwo Wawelowi. Mecz ten nie interesujący ze względu na rozmokłe boisko wykazał do pauzy przewagę Wawelu, zaś w drugiej połowie równowagę sił. Sędziował p. Brandsdorfer niezdecydowanie.

Zwierzyniecki K. S. — Makkabi 1:0. Rozgrywka kwalifikacyjna o przejście do klasy A. Niezasłużone zwycięstwo znacznie słabszego przeciwnika było wynikiem przypadkowego wytrącenia bramkarzowi Makkabi piłki z ręki. Białoniebiescy nawiedzeni pechem nie umieli wykorzystać kilku dogodnych pozycji do strzału. Zwierzynieccy nie wyniósł się ponad prymitywną grę. Sędziował p. Rosenfeld z Bielska.

Cracovia — BBSV. (w Bielsku) 2:2, (1:0). Spadek formy Cracovii zdaje się nie ulegać wątpliwości. Przez cały czas zawodów bezwzględna przewaga białoczerwonych. Bramki dla Cracovii strzelili Kałuża i Chruściński. Dla gospodarzy obie bramki, z tych jedną z karnego zdobył Pepi. — W ostatniej minucie Cracovia nie wykorzystała rzutu karnego. Sędziował b. dobrze p. Ziemiański.

Jutrzenka III — Cracovia (mistrzostwo) 1:0. — Pięknie zapracowane zwycięstwo Jutrzenki. Gra ostra i nie bardzo sportowo prowadzona przez białoczerwonych. Sędzia p. Gałda niżej krytyki. Bramkę dla Jutrzenki strzelił Krumholz jun.

Jutrzenka II -- Orzeł 2:0.

Węgry — Polska 4:0 (3:0).

M. Ster.

Z ŁODZI. Dnia 7 i 8 bm. sprowadza Ł. K. S. wraz z Unionem drużynę Victoria-Žižkov. Ze względu na dobrą formę i zgranie u tego klubu, zawody będą bardzo zajmujące.

Międzynarodowe wyścigi kolarskie przeniesione zostały na dzień 7 września. Udział w nich biorą uczestnicy 8-ej Olimpjady.

Dnia 11-go września rozpocznie się w Łodzi turniej tennisowy, urządzony staraniem Ł. K. L. T. Wielu graczy zagranicznych, a m. in.: Bauer (II. miejsce w mistrzostwie Niemiec, mistrzostwo Polski na rok 1923), Tews, Lange i inni, zgłosili swój udział w turnieju.

Wł. Bor.

ZE ŚWIATA

NAPAD BANDYTÓW NA POCIĄG. „Daily Evening“ donosi z Odessy: Pociąg idący do Moskwy w odległości 200 mil od Odessy został zatrzymany przez bandytów i podpalony. Znaczna ilość podróżnych znalazła śmierć w płomieniach lub została poraniona w walce z bandytami.

EKSPLOZJA W PROCHOWNI. W prochowni Makrikevy pod San Stefano nastąpiła eksplozja. Pięć osób zostało zabitych.

KOBIETA GUBERNATORKĄ. Po raz pierwszy w Stanach Zjdnoczonych wybrano kobietę gubernatorką jednego z państw związkowych. Wybór padł na panią Miriam Ferguson, żonę poprzedniego gubernatora stanu Texas, Jamesa Fergusona. Dwukrotnie piastował on ten urząd, który musiał następnie złożyć wskutek postawienia go w stan oskarżenia. Ponieważ w danych warunkach on sam kandydować nie może, przyjaciele jego i zwolennicy postawili na liście kandydatów jego żonę, która uzyskała istotnie największą ilość głosów. Wybór jej oznacza zarazem demonstratywną rehabilitację jej męża.

Pod pręgierzem

Ze zdumieniem dowiadujemy się, że w kraju tak kulturalnym jak Anglja, po dziś dzień zachowały się w ustawodawstwie karnem metody barbarzyńskie, gdzieindziej dawno już poniechane. Taki niemiły posmak średniowiecza wywołał niedawny wyrok w Exeter wykonany na młodej kobiecie, którą wniesiono do sali sądowej w żelaznej klatce, wystawiając ją temsamem na pastwę natrętnych spojrzeń audytorjum, które przysłuchiwało się rozprawie. Obwiniona o podanie fałszywych dat przy zameldowaniu urodzin swego dziecka, została skazana na karę pieniężną w kwocie 2 funtów szterlingów i na czterotygodniowe więzienie. Gdy po odczytaniu wyroku, została zamknięta do żelaznej klatki i wystawiona na widok publiczny, nieszczęśliwa ofiara okrutnej sprawiedliwości dostała histerycznych konwulsyj, wobec czego z więzienia przewieziono ją do szpitala.

Anglja obawia się konkurencji

We wstępnym artykule „Times“ czytamy: Wobec przyjęcia planu Dawesa, umożliwiającego stabilizację stosunków niemieckich, istnieje poważne niebezpieczeństwo odżycia współzawodnictwa na rynkach zagranicznych w formie jeszcze ostrzejszej, niż przed wojną. Naród zmuszony do spłat wobec zagranicy, musi zwiększyć swój eksport. Rozpocznie się więc sprzedaż po zniżonych cenach, z któremi nie mogłyby konkurować inne narody, nie zgadzające się na warunki, jakie istnieją u narodu, zobowiązanego do uiszczania spłat. Myśl poddania się warunkom podobnym do tych, jakie panują w Niemczech natrafiłaby w Anglji na silny opór. Ale nietylko obawa, że zostanie prześcignięta w handlu zagranicznym, stanowi troskę Anglji. Od 10 stycznia przyszłego roku Niemcy będą mogły zawierać swobodnie traktaty handlowe z innemi narodami. Nic np. nie stoi na przeszkodzie układowi handlowemu niemiecko-francuskiemu, na mocy którego Francja będzie miała dozwolony import produktów alzacko-lotaryngsk. do Niemiec. O ile Anglja nie zdoła również zawrzeć umowy handlowej z Niemcami, Francja będzie miała możność zabezpieczenia sobie znacznych korzyści, a Anglja ujrzy się w obliczu francusko-niemieckiego sojuszu handlowego, o skutkach nieobliczalnych.

Z rynku księgarskiego

Wywiad „Kurjera Wieczornego“ z dr. Aleksandrem Słapą, dyr. krak. oddziału księgarni Gebethnera i Wolffa

Kraków, 30 sierpnia.

Książka — najlepszy przyjaciel każdego inteligentnego człowieka — ciężkie podczas wojny przechodziła koleje. Trudne warunki wydawnicze, szalony wzrost skaczących z dnia na dzień cen papieru, druku itd. uczynił z książki, **która winna być chlebem codziennym,** w społeczeństwie naszem — luksus, na który mało kto mógł sobie pozwolić. Od kilku miesięcy stosunki uległy pewnej regulacji, by więc dowiedzieć się, jaka obecnie na rynku księgarskim panuje sytuacja, zwróciłem się do dr **Aleksandra Słapy,** dyrektora krak. oddziału księgarni Gebethnera i Wolffa z prośbą o udzielenie mi wywiadu. Dr. Słapa pozwolił mi wynudzić się doszczętnie i z godną podziwu cierpliwością niezmordowanie udzielał odpowiedzi na moje pytania.

— Czy z sanacją skarbu — zaczynam wywiad — polepszyły się warunki wydawnicze i w jakim stopniu?

— Bezwątpienia — otrzymuję odpowiedź — wpływ sanacji skarbu na warunki wydawnicze zasadniczo musiał podziałać korzystnie. Nie należy jednak zapominać, że, naturalną koleją rzeczy, przy sanacji mamy przesilenie gospodarcze, obejmujące wszystkie dziedziny życia, **a więc dotykające i księgarstwo.** Co więcej, w roku obecnym ów **kryzysowy brak gotówki zbiegł się z sezonem ogórkowym w księgarstwie.** Sezon ten trwa zwykle przez **maj, czerwiec i lipiec.** Dla wydawniczych firm **jest to czas olbrzymich wkładów pieniężnych w wydawnictwa książek szkolnych,** musi się płacić autora, papier, druk, ilustratora, introligatora itd. Przytem należy pamiętać, iż kapitał włożony w wydawnictwo **wraca sie bardzo powoli, nieraz przez lat parę.** Firmy więc wydawnicze korzystają z kredytów, których rząd udziela bez większych trudności.

— Może wyjaśni mi pan dyrektor, **czemu książka polska jest droższa od niemieckiej, francuskiej, angielskiej lub włoskiej?**

— Nic bardziej prostego. Trzeba pamiętać, iż książka np. francuska nie tylko rozchodzi się w swej ojczyźnie w większej ilości niż u nas, gdzie analfabetyzm kwitnie, **lecz w olbrzymich wprost ilościach jest eksportowana**

do **wszystkich zakątków świata. Idzie zarówno do Polski, jak i do Brazylji lub Szanghaju.** Nakład jej jest więc większy i poczytność większa. Podobnie wydawnictwa angielskie, włoskie i niemieckie **rozchodzą się po obu półkulach. Są to wydawnictwa eksportowe.** To wpływa na cenę. U nas zaś **eksport nie istnieje,** poczytność jest mała. Inteligencja do niedawna nie była w stanie dzienników kupować, cóż dopiero mówić o książkach, dla których okres inflacji był czasem klęski.

— Jakie są najpoważniejsze wydawnicze firmy w Polsce? — pytam.

— Najpoważniejszą firmą wydawniczą książek szkolnych jest „Książnica — „Atlas" we Lwowie, prócz niej należy z lwowskich wydawców wymienić Altenberga oraz Gubrynowicza. **Odnośnie do Krakowa najpoważniejszą firmą wydawniczą jest „Krakowska Spółka Wydawnicza" oraz księgarnia Czerneckiego;** w Warszawie do kategorji tej należą **Gebethner i Wolff, Arct, Bibljoteka Polska oraz Ignis,** w Wielkopolsce księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu.

— Jakież są ostatnie nowości wydawnicze?

— Z ostatnich nowości zasługują na wzmiankę **dzieła Londona** i zmarłego niedawno **Josepha Conrada, dalej „Kamienie ugorne"** — tragicznie zmarłego Żyznowskiego, **„Obok życia"** Ostrowskiego, dalej nowa powieść Goetla. Niedługo ukaże się drugi tom dzieła gen. Grabczewskiego **o podróży po Pamirze i górach Hindukusz.**

— A co jest najbardziej czytane?

— W pierwszym rzędzie modnym jest obecnie **Jack London, dalej Conrad, Farrere i Pierre Loti; obok nich z polskich pisarzy Ossendowski i Goetel. Mniszchówna straciła sympatje czytającej publiczności.** Za to Rodziewiczówna i Orzeszkowa są **nadal bardzo popularne.** Duże powodzenie ma „bibljoteka laureatów Nobla", Prus i Sienkiewicz są nabywani ciągle. **Zapał do dzieł Rabindranata Thagore słabnie w ostatnich czasach.** Wielkim pokupem w Krakowie wyróżnia się **edycja angielska Tauschnitza,** z której czytywany jest najczęściej **Oskar Wilde, Hergerheimer, Hardy i Meredith.** Jest też dużo czytywany **Karol May** w oryginale niemieckim. Prócz tego jest w Krakowie wielka poczytność perjodyków obcych. Sześćdziesiąt pięć osób abonuje francuskie: „L'Illustration", 30 zaś **„Nouvelle Literaire".**

— Jaka jest obecnie frekwencja publiczności w księgarniach?

— **O 150% większa niż przed wojną.** Personal nasz z 12 osób wzrósł dziś do **44** osób. Z kupujących 60% stanowią drobni nabywcy. Wiele bibljotek robotniczych zakupuje książki. **Z korespondencji przychodzi do nas dziennie 100—120 listów z zapytaniami i zamówieniami.** Pewne dziełko geologiczne **sprowadziliśmy na życzenie jednego z profesorów uniwersytetu aż z Cape Town z Afryki południowej — jesteśmy więc w stosunkach z całym światem. Ilość kupujących rośnie z dnia na dzień.**

— O ile obecnie książka jest **droższa** od przedwojennej?

— Rozmaicie bywa. I tak „Dewajtis" Rodziewiczówny kosztował w **1914 roku 2 kor. 60 hal.** dziś — sierpień 1924 — kosztuje **2 zł. 50 groszy,** więc mniej, natomiast literatura prof. Chrzanowskiego kosztowała w 1912 roku 3.20 kor. — dziś 5 złotych. Naogół zależy to od honorarjum autora i wielkości nakładu. **Książki obecnie są 40—80% droższe od przedwojennych.**

— Którym miejscowościom Małopolski dostarcza firma Gebethner i Wolff najwięcej książek?

— Wiele książek bierze od nas Rzeszów, Tarnów, miasta kresowe Małopolski wschodniej, Zamość, Brześć nad Bugiem itd.

Na tem pożegnałem dr Słapę, mającego przed sezonem szkolnym ogromny nawał pracy, dziękując mu za tak ciekawe informacje. **rd.**

NADESŁANE

DZIAŁ GOSPODARCZY

Postępujące ożywienie w przemyśle

Przemysł bielski pracuje normalnie — W Białostockiem i Grodzieńskiem pracuje się już na eksport

Z Bielska donoszą: Przemysł tutejszy pracuje normalnie, Przemysł, maszynowy, jutowy, włókienniczy, żelazny i chemizny produkują na eksport. Najwidoczniej w handlu zewnętrznym zniżono ceny dla umożliwienia sobie konkurencji, natomiast ceny krajowe są nadal wysokie. Niebezpieczną staje się konkurencja zagraniczna. Niemcy i Czesi dają towar na ośmiomiesięczny kredyt.

Z Białegostoku donoszą, że przesilenie ekonomiczne życia gospodarczego przechodzi i zwraca się ku lepszemu. Przemysł drzewny prosperuje nieźle. Fabryka fornierów w Dojlidach otrzymała znaczne zamówienia na eksport zagranicę, natomiast tartaki i handel budulcem wegetuje. W Grodzieńskiem również nastąpiło w przemyśle drzewnym pewne polepszenie. Miejscowe przedsiębiorstwa, które były niedawno bliskie niewypłacalności, przetrwały najwidoczniej kryzys i zaczęły już pracować na eksport zagranicę.

Pobór przez Skarb akcji nowych emisji

W nr. 73 „Dziennika Ustaw" została opublikowana ustawa z 31 lipca br. o poborze przez Skarb akcji nowych emisji. Na mocy ustawy Państwo zostaje uprawnione do wykorzystania prawa poboru akcji nowych emisji w wypadkach, gdy akcjonarjusze z prawa poboru nie skorzystali. Przywilej ten służyć będzie Skarbowi wyłącznie do tych spółek akcyjnych, które powstały przed 1 stycznia 1914 r. Zarządy spółek najdalej w ciągu miesiąca od terminu prekluzyjnego, wyznaczonego dla zamknięcia subskrypcji mają obowiązek zakomunikować Ministerstwu Skarbu dane o liczbie akcji, nie przedstawionych do nowej subskrypcji.

Decyzje sądowe w przedmiocie zakazów dokonywania tranzakcji i uskuteczniania wypłat z tytułów na okaziciela zaginionych lub co do których istnieje przypuszczenie, że zostały zniszczone lub zaginęły, o ile osoby, na których żądanie wspomniane decyzje zostały wydane, wykonają warunki emisji, traktowane będą na równi z akcjami, przedstawionemi w oryginale. W terminie dwutygodniowym od daty otrzymania zawiadomienia, Minister Skarbu będzie mógł wykonać zastrzeżone na rzecz Skarbu Państwa prawo poboru akcji nowej emisji w granicach, w których uzna to dla Skarbu za korzystne. O ile Minister Skarbu prawa poboru nie wykona, względnie wykona go tylko częściowo, zarząd spółki akcyjnej z resztą akcji nowej emisji ma postąpić w myśl obowiązujących przepisów.

Właściciele akcji, którzy w terminie prekluzyjnym z przyczyn uzasadnionych prawa swego do poboru akcji nowej emisji nie wykonali, będą mogli w ciągu lat pięciu od daty zamknięcia subskrypcji wystąpić z żądaniem odstąpienia im tych akcji, do których poboru uprzednio byli uprawnieni i które nabył dla siebie Skarb Państwa w wykonaniu zastrzeżonego w ustawie niniejszej przywileju. Akcje te zostaną odstąpione po uiszczeniu sum, wyłożonych przez Skarb Państwa na nabycie tych akcji kosztów, z transakcją związanych, i % stosunku 1 proc. od sta miesięcznie. Minister Skarbu oraz organa, przez niego upoważnione, mają prawo kontroli ksiąg handlowych spółki akcyjnej w celu sprawdzenia prawidłowości danych, przez spółkę przedstawionych.

Zawarte w ustawach i warunkach emisyjnych postanowienia, sprzeczne z niniejszą ustawą, tracą moc obowiązującą. Ustawa weszła w życie z dniem 26-go sierpnia i ma zastosowanie do emisji akcji już zakończonych, o ile akcje nowej emisji względnie świadectwa tymczasowe nie zostały wydane akcjonarjuszom. Ustawa traci swą moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1927 r.

KRONIKA KRAJOWA

OBNIŻENIE WYSOKOŚCI ODSETEK ZWŁOKI W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 26-go sierpnia b. r. Nr. 73—721 ogłoszona została ustawa z dnia 31 lipca r. b. o pobieraniu od zaległości podatków bezpośrednich oraz od należytości stemplowych kar za zwłokę odsetek za odroczenie, tudzież kosztów egzekucyjnych. Ustawa ta obowiązuje od dnia 1-go sierpnia 1924 r.

Art. 2 nowej ustawy ustanawia karę za zwłokę w wysokści 4 proc. miesięcznie od wszystkich zaległości podatkowych, prócz podatku gruntowego (1 proc. miesięcznie). Od zaległości, których spłata została odroczona lub rozłożona na raty orzeczeniem właściwej władzy skarbowej, pobiera się tylko odsetki za odroczenie w wysokości 1 proc. miesięcznie, począwszy od 15 dnia po upływie terminu płatności (art. 3 ustawy).

Minister Skarbu może obniżyć wysokość kar za zwłokę do pół pr. względnie 1 pr. miesięcznie jeżeli płatnik nie był w możności uiścić podatku w przepisanym terminie (art. 4 ustawy). Na pokrycie kosztów przymusowego ściągania pobiera się na rzecz Skarbu Państwa — poza drobnemi opłatami kancelaryjnemi — opłatę za czynności organu egzekucyjnego, w wysokości 5 proc. sumy zaległej, najmniej 1 złoty (art. 6 ustawy).

Z PRZEMYSŁU DRZEWNEGO. Na targu drzewnym zauważyć się daje lekka poprawa, która uprawnia do nadziei, że zbliżamy się do normalniejszego okresu. Sygnalizowane już raz zapytania z Niemiec, zwłaszcza na miękki materjał, napływają w dalszym ciągu. Ceny dębiny poprawiły się także zagranicą, głównie w Danji i Anglji. Strajk robotników portowych w Gdańsku trwa w dalszym ciągu a ilości materjału złożonego w porcie wzrastają. Zamówione przez naszych eksporterów okręty wracać muszą bez ładunku. powiększając straty przemysłowców, którzy mają uwięzione bardzo poważne kapitały. W zachodniej Małopolsce ruch w wielu tartakach zastanowiony; na wschodzie sytuacja nieco lepsza, co się także uwidacznia w lekkiej poprawie cen materjału miękkiego.

KONTA CZEKOWE KAS SKARBOWYCH W P. K. O. Wskutek uwag płatników podatków, iż nieznane są szerszemu ogółowi numery kont czekowych Kas Skarbowych w P. K. O., co utrudnia wpłatę należności podatkowych, Ministerstwo Skarbu zalecił Izbom Skarbowym, aby przy najbliższym nakładzie druków, nakazów i wezwań płatniczych umieszczono obok nazwy Kasy Skarbowej numer konta czekowego w P. K. O. i wprowadzono do tekstu objaśnienie, że wymierzona należność podatkowa może być zapłacona nietylko w Kasie Skarbowej, lecz wpłacona na konto czekowe tej Kasy w Pocztowej Kasie Oszczędności za pomocą skarbowego blankietu nadawczego, który można nabyć w każdym Urzędzie Pocztowym. Przy używaniu do wezwań i nakazów dotychczasowych druków mają być one uzupełniane albo przez dopisanie numeru konta czekowego, albo przez wyciśnięcie tego konta za pomocą stempla. Pozatem w lokalach Kas i Urzędów Skarbowych mają być umieszczone w miejscach widocznych wykazy numerów kont pocztowych.

ZMIANA CENY EMISYJNEJ OBLIGACJI POŻYCZKI DOLAROWEJ. Min. Skarbu rozesłało do wszystkich Izb Skarbowych okólnik w sprawie zmiany ceny emisyjnej obligacji I serji premjowej pożyczki dolarowej z wezwaniem zastosowania jego treści przy przyjmowaniu pożyczki tej na kaucje i do depozytów. Okólnik ten podaje, że na mocy rozporządzenia ministra Skarbu ustalona została cena emisyjna obligacji serii I premjowej pożyczki dolarowej na 95 procent wartości imiennej, czyli na 4.75 dol., lub równowartości ich w monetach złotych i walutach zgodnie z rozporządzeniem Min. Skarbu o wypuszczeniu pożyczki dolarowej z dnia 28 lutego b. r., z doliczeniem wartości dziennej bieżącego kuponu. W związku z tem kasy skarbowe mają przyjmować wspomniane obligacje jako wadja i kaucje aż do odwołania za 19 zł., licząc jedną obligację opiewającą na 5 dolarów.

MENNICA PAŃSTWOWA W WARSZAWIE zajęta jest obecnie w dalszym ciągu biciem monet 5-groszowych oraz monet 2-groszowych, które stopniowo puszczane są w obieg.

Niezależnie od tego mennica przygotowuje się do bicia monet złotych i w tym celu montuje otrzymane z zagranicy specjalne niezwykle precyzyjne maszyny.

WPŁYWY PODATKU MAJĄTKOWEGO. W pierwszej połowie sierpnia na poczet podatku majątkowego wpłynęło do Kas Skarbowych bez wpłat przez P. K. O. i do Centralnej Kasy Państwowej 2.250,171 złotych, co łącznie z wpływami lipcowemi stanowi 24.316,695 złotych, t. j. 28.7 proc. wymiaru pierwszej raty podatku majątkowego. Najwięcej procentowo w stosunku do wymiaru wpłynęło na poczet podatku majątkowego z okręgów Izb Skarbowych: wileńskiej (64.6 proc.),

poznańskiej (58.7 proc.), grudziąckiej (49.2 proc.), łódzkiej (41.2 proc.), krakowskiej (40 proc.), białostockiej (42.4 proc.). Najmniej w stosunku do wymiaru wpłynęło z Górnego Śląska (7.4 prc., stosunek ten jednak zmienił się w drugiej połowie b. m. na skutek wykrycia szeregu nadużyć i ściągnięcia należności łącznie z karami.

POMOC DLA BEZROBOTNYCH PRACOWNIKÓW INTELLEKTUALNYCH. Jak się dowiadujemy z inspektoratu pracy, senat zwrócił się do rządu z poleceniem przygotowania w ciągu trzech miesięcy projektu ustawy, o ubezpieczeniu pracowników intellektualnych na wypadek bezrobocia.

Wobec tego, że sytuacja objętej bezrobociem inteligencji pracującej jest naprawdę krytyczna, rząd nosi się z zamiarem wyasygnowania na cele pomocy, do czasu wejścia w życie odnośnej ustawy, większej sumy pieniężnej.

ILOŚĆ BEZROBOTNYCH W WILNIE wynosi obecnie 1.091 z czego 809 mężczyzn i 282 kobiety.

UŁATWIENIA EKSPORTOWE. Min skarbu zezwoliło, aby eksportowane artykuły przemysłu drzewnego, jak deski, kostki brukowe, płyty posadzkowe, kantówki sosnowe i podkłady kolejowe wysyłane przez Gdańsk poza granice celne Polski, legitymowały się zamiast wywozową deklaracją celną zaświadczeniem kontroli skarbowej w Tczewie o przejściu tej przesyłki przez st. Tczew. Do zaświadczenia tego winna być dołączona pisemna deklaracja wysyłającego, że przesyłka przeznaczona jest na eksport poza granicę celna Rzeczypospolitej.

EKSPORTER ŁOTEWSKI W ŁODZI. W tych dniach bawił w Łodzi przedstawiciel jednej z największych hurtowni włókienniczej w Rydze, który przywiózł ze sobą większą ilość gotówki. Dokonał on jednak tylko niewielkich tranzakcyj z powodu zbyt wygórowanych cen.

EKSPORT WINA Z RUSI PODKARPACKIEJ DO POLSKI. Na skutek otwarcia ruchu towarowego z Polską przez Ławoczną zjawili się po długiej przerwie kupcy polscy w Berehovo i zakupili większe ilości wina. Widoki eksportu wina do Polski są bardzo dobre i w związku z tem spodziewają się sanacji rynku winnego w Rusi Podkarpackiej.

HANDEL POLSKO-NIEMIECKI. Czynione są obecnie w Min. Przemysłu i Handlu przedwstępne przygotowania do ewent. zawarcia traktatu handlowego z Niemcami. W związku z tem należy zauważyć, że wywóz do Polski w granicach obecnych wyniósł w pierwszym kwartale r. b. 58,300.000 marek rentow. Stanowiąc 4,4 procent niemieckiego wywozu, czyli niemiecki wywóz do Polski był blisko 4 razy większy od wywozu do Francji, cztery razy większy od wywozu do Rosji i t. d. W roku ubiegłym wywieźliśmy do Niemiec towarów przeważnie węgla i drzewa, na 604.624 złotych, przywieźliśmy stamtąd za złotych 486,996.264. Wywóz Niemiec do Polski stanowił zatem 80 procent naszego do Niemiec eksportu. Zawarcie przez Polskę traktatów handlowych ze Szwajcarją, Włochami, Anglją, Francją, Holandją, Belgją, Austrją i całym szeregiem innych państw spowodował wzrost naszego do nich eksportu, który był szybszy niż wzrost wywozu do Niemiec, choć bezwzględnie pozostawał za nim daleko w tyle.

Złoty w dniu 30 sierpnia 1924

Gdańsk: złoty 106.61 — 107.14, przekaz na Warszawę 106.48 — 107.02. **Londyn** (zamknięcie): przekaz na Warszawę 23.45. **Zurych:** przekaz na Warszawę 102.50. **Czerniowce:** przekaz na Warszawę 39.50. **Ryga:** przekaz na Warszawę 102.

Bank Polski płacił w dniu 30 sierpnia br. za monety złote: Rbl. zł. 2.6666, Mn. 1.2345, Ka 1.0501, jedn. Unji łac. 1.00, Dol. 518.26, Ł 25.22, funt turecki 22.77. K. skand. 1.3888, dukat austr. 11.85, — belgijski 11.75, floren austr. 2.1002, hlf 2.0822, gram złota 3.44, gram srebra 10.4.

Bajeczne honorarjum

W Nowym Jorku wystawiają przy stale wyprzedanej widowni od trzech lat bez przerwy tęsamą sztukę, która od półtora roku nie schodzi też z afisza pięciu największych amerykańskich miast prowincjonalnych. Jest to pierwszy i jak dotąd jedyny utwór autorki, która dotychczas tytułem tantjem otrzymała już pięć tysięcy dolarów. Ze sztuką tą autorka obchodziła wszystkich dyrektorów teatrów nowojorskich, wszędzie spotykając się z odmową, a kiedy wreszcie wystawiła ją własnym kosztem, krytyka teatralna po pierwszem przedstawieniu urządziła jej pogrzeb pierwszej klasy. Tymczasem wbrew jednozgodnemu potępieniu przez augurów teatralnych, „Abies Irish Rose“ zdobyła szturmem publikę, a jej autorka pięć tysięcy dolarów, które gotowe są jeszcze podwoić czy potroić, gdyż frekwencja amatorów tego nawpół sentymentalnego, nawpół groteskowego utworu wcale się nie zmniejsza. Fabuła przedstawia historję miłosną młodego Żyda i Irlandki na gruncie nowojorskim, a zarówno główne postacie jak i drugoplanowe pełnia życia i bezpośredniością ujęcia, trzymają w naprężeniu audytorjum kilku teatrów.

Bilard górą!

Uskarżał się nie dawno jeden z mizantropów francuskich, że tak niewinna rozrywka, jak gra w bilard, zupełnie wychodzi z mody, naco prezes syndykalistycznego związku fabrykantów bilardów odpowiedział wyjaśnieniem, mogącem najzupełniej uspokoić każdego amatora gry bilardowej. W tem swem sprostowaniu, stwierdza p. Aine, że nigdy jeszcze przemysł francuski nie przeżywał takiej „haussy bilardowej“ jak w ciągu paru ostatnich lat, kiedy produkcja nie może sprostać popytowi. W samym Paryżu pomnożyła się w latach powojennych liczba bilardów w dwójnasób, a mimo to sale bilardowe są wszędzie tak przepełnione, że nawet w pełnym sezonie letnim, więc w okresie wyludnienia stolicy, trudno się docisnąć do stołu. Nie należą też do rzadkości sale, mające po 20—30 bilardów, a prowincja dotrzymuje kroku stolicy. We Francji jest ogółem 100.000 bilardów, nie licząc drugorzędnych, znajdujących się w miasteczkach prowincjonalnych i po wsiach.

Nie mobilizacja, lecz manewry

Urzędowe zaprzeczenie wiadomości o mobilizacji armji czerwonej

Warszawa. (Tel. wł.) Urzędowe koła sowieckie zaprzeczają wiadomościom o mobilizacji czerwonej armji. Pogłoski o mobilizacji powstały prawdopodobnie wskutek wiadomości o manewrach wojskowych czerwonej armji, które zresztą obejmują tylko nieliczne jednostki wojskowe.

Samobójstwo majora wojsk polskich

Warszawa. (Tel. wł.). Dzisiaj w nocy w Alejach Ujazdowskich wystrzałem z rewolweru odebrał sobie życie major Woj. Pol. Stefański, z 22-go pułku piechoty. — Major Stefański był kawalerem orderu Virtuti Militari i krzyża walecznych. Co było powodem tego rozpaczliwego kroku nie wiadomo.

Manifestacje na cześć Ligi Narodów

20 tysięcy osób przybyło do Genewy z okazji otwarcia sesji Ligi Narodów

Warszawa. (Tel. wł.). Z Genewy donoszą do Warszawy: Z powodu otwarcia Sesji Ligi Narodów, panuje w Genewie od dawna niewidziany ruch. Wszystkie hotele i pensjonaty są przepełnione. Wedle statystyki meldunkowej obliczają ilość przyjezdnych na 20.000 osób. Onegdaj odbyło się w Genewie olbrzymie zgromadzenie ludności na miejscu, gdzie przed laty 50 zginął w pojedynku Lassalle. Na **zgromadzeniu tem manifestowała ludność na rzecz Ligi Narodów i wznosiła okrzyki na cześć pokoju i braterstwa ludów.**

Senzacyjne zeznania Sawinkowa

Warszawa. (Tel. wł). Oświadczenie Sawinkowa złożone podczas procesu zawierało między innemi sensacyjny ustęp o rzekomej pomocy finansowej Piłsudskiego na cele akcji przeciwsowieckiej. Również podobno attache wojskowi Anglji, Francji i Ameryki wypłacili Sawinkowowi znaczne sumy na organizowanie ruchu zbrojnego przeciwko obecnym władcom Rosji. W akcji tej miał brać również udział prezydent Massaryk, który — jak zeznał Sawinkow — wypłacił 300 tysięcy rubli celem zorganizowania zamachu na życie Lenina.

Uwodziciel nieletnich dziewcząt w Krakowie

Kraków, 1 września.

Zepsucie wielkomiejskie zaczyna na powojennym Krakowie **wywierać coraz wyraźniejsze piętno.**

W sobotę, jak się dowiadujemy, **władze wpadły na trop uwodziciela nieletnich dziewcząt.**

Osobnik ten, **człowiek w starszym wieku, zwabiał do mieszkania swego nieletnie dziewczęta i dopuszczał się na nich gwałtu.** Ofiarą jego wedle dotychczasowego stanu śledztwa — **padło kilkadziesiąt** dziewcząt. W domu tego **jegomościa schodzili się też zwyrodniali osobnicy na seksualne orgje.**

Jak się dowiadujemy, uwodzicielem owym jest **jeden z wyższych urzędników magistratu p. P.** Władze osłaniają toczące się śledztwo ścisłą tajemnicą. **Wobec zaniepokojenia opinji publicznej, która domaga się wyjaśnienia oświadczamy, iż nazwisko tego pana jest nam znane, i o ile komunikat policyjny nie wyjaśni sprawy, podamy je do publicznej wiadomości.**

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 1 września 1924

AKCJE	Transakcje w złotych: dziś	Transakcje w złotych: 29/VIII.
Bank Przemysłowy . . .	0·63—0·64	0·62
Bank Hipoteczny		
Bank Małopolski		
Ziemski Bank Kredyt. . .		
Powszechny Bank Kredyt.		0·15
Bank Komercjalny . . .		
Bank Zw. Spółek Zarob.	8·00	7·25—7·75
„Tohan"	0·65—0·62	0·58—0·60
„Tebate"		
„Impex"		
Bracia Rolniccy		
„Pharma"	1·10	
„Polski Glob"		
Żegluga Polska	0·20—0·21	0·22
Zieleniewski	15·50—14·75	13·30—14·25
Cegielski, Poznań . . .	0·99—1·00	0·90—0·92
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Trzebinia", ...	1·30—1·20	1·15—1·20
Rohn, Zieliński i Ska .		
Orthwein, Karasiński i Sp.		
Herzfeld-Victorius . . .		
„Pocisk"		
Warsz. Parowozy	0·60—0·58	

AKCJE	Transakcje w złotych: dziś	Transakcje w złotych: 29/VIII.
Automotor		
Górka	24.50—24·75	22·60—23·75
Siersza	7·60—7·50	7·00—7·20
Tepege	4·25—4·15	3·90—4·00
Polska Nafta	0·65—0·63	0·60—0·63
„Pokucie" . .	0·59—0·58	0·55—0·57
Oikos		
Pezet		
Strug	1·20	1·20
Syndykat Kosz., Kraków .	0·14	
S. W. Niemojowski . . .	0·95	0·85—0·90
Tłuszcze Trzebinia . . .		
Azot		
Elektr. Siersza	0·31—0·30	0·29
Porcelana Ćmielów . . .	1·05	0·80—1·00
„Krakus"	1·35—1·30	1·25
Chodorów	8·40—8·20	7·50—7·75
Chybie	12·00—11·75	10·50—11·00
A. Piasecki		1·55
Garbarnia		
Fabr. kap. w Myślenicach		
4% listy Tow. Kr. Ziem. (100 K.)		
4½% listy zast. Tow. Kr. Ziem. (100 K.)		

Kraków, 1 września. Trwająca od kilku dni mocniejsza tendencja na rynku efektów utrzymuje się stale, a papiery wprawdzie powoli, ale stale zyskują na kursie. Dzień dzisiejszy przyniósł zwyżkę w granicach 10 procent. Interesowano się głównie papierami metalurgicznemi, naftowemi i cukrowniczemi, to też wydatnie poprawił się Cegielski, Trzebinia, Chodorów, Chybie i Polska Nafta. Również zyskały na kursie papiery bankowe (Przemysłowy i Bank Związku). Natomiast arbitrażówki stosunkowo mało zwyżkowały w związku z chwiejną tendencją giełdy wiedeńskiej. Obroty dzisiejsze były nader znaczne, a mocna tendencja utrzymała się do końca zebrania giełdowego, jakkolwiek podaż paraliżowała osiągnięcie wyższych kursów. Brak towaru w Polskiej Nafcie i Piaseckim. Natomiast w egzotach obroty skromne przy kursach utrzymanych.

W dewizach skromne obroty przy tendencji mocniejszej dla Zurychu i Paryża.

EGZOTY.

Nobel 2,00—2,30, Len 0,85, Lokomotywy 0,85—0,80.

WALUTY I DEWIZY W OBROTACH BANKOWYCH

Waluty: Dolary 5.18 i pół, Korony czeskie. 15.52.
Dewizy: Berlin 1.27, Paryż 28.75, Szwajcarja 98.20—98.10—98.50, Wiedeń 7.36 i pół.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 1 września. **Dewizy: N. Jork 5.18 i pół — 5.18, Londyn 23.30—23.26 i pół, Paryż 27.97 i pół — 27.90, Wiedeń 7.32 i pół, Praga 15.57 i pół, Włochy 23.05, Belgja 26, Szwajcarja 97.72 i pół, Holandja 201.**

Miljonówka 0.74, **Bony złote 0.85—0.86, Pożyczka złota 6.70—6.60—6.70. — Tendencja słabsza.**

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 1 września. (PAT.). Otwarcie giełdy. **Holandja 205¾, Nowy York 536¼, Londyn 23.89. Paryż 28.80, Medjolan 23.55, Praga 15.95, Budapeszt 0.0070. Bukareszt 2.60. Belgrad 6.72½, Sofja 3.87. Wiedeń 0.0075.**

Powakacyjny ruch w Sejmie

Warszawa. (Tel. wł). W dniu dzisiejszym panuje w Sejmie znaczne ożywienie. Zjazd posłów bardzo liczny. Zarządy niektórych klubów korzystając z obecności posłów, którzy przybyli do Sejmu po odbiór djet, naznaczyły posiedzenia klubowe na dzień dzisiejszy i jutrzejszy.

Krwawe starcia z Ku-Klux-Klanem

Paryż. (PAT). Wolff. „New Jork Herald" donosi z Chicago, że w miejscowości Herris w stanie Illinois w starciu z członkami Ku-Klux-Klanu zabitych zostało 6 osób a wiele zranionych. Wysłano wojsko celem położenia końca zajściom.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

—o—

Moralność a kwestja bezrobocia

W korespondencji „I... ...a Warszawskiego" z Krakowa czytamy:

„Każdy uważniejszy obserwator Krakowa w ostatnich czasach spostrzeże wiele krzątających się po ulicach bez celu młodych panienek, które dawniej widywano biegnące pilnie do zajęć biurowych, czy innych. Jest to nowa armja bezrobocych zdemobilizowanych i zredukowanych pracownic biur wojskowych i prywatnych, o której w prasie nic nie słychać, której z funduszów państwowych zapomóg nikt nie wypłaca i która wogóle nie robi głośnej wrzawy o swoje prawo do życia.

Zjawienie się tej kobiecej armji bezrobocej w okresie ogólnego przesilenia gospodarczego w państwie stać się może klęską społeczną. Przy dzisiejszym zastoju, o pracę dla młodych panien jest trudno. Tymczasem panienki te w t. zw. ciężkich czasach wojennych wcale nieźle zarabiały, przyzwyczaiły się do noszenia lakierków, jedwabnych pończoch i mniej lub więcej eleganckich strojów, a zatem obecne ich przymusowe bezrobocie sprowadzić je może na śliskie wertepy życia.

PODATEK WYZNANIOWY. Sekcja skarbowa Krakowskiej Rady wyznaniowej uchwaliła na ostatniem posiedzeniu nałożyć na rok 1925 na członków Gminy izraelickiej podatek od 3 do 100 zł od osoby. Prezydent Gminy izraelickiej dr. Rafał Landau na uzasadnienie tego wniosku przedstawił ciężkie położenie finansowe Gminy wskazując na olbrzymie wydatki połączone z podwyższeniem płac urzędników, utrzymaniem nowo odbudowanego i znacznie rozszerzonego szpitala, który w najbliższych tygodniach otwarty zostanie, na wydatki połączone z budową domu administracyjnego i mieszkalnego dla służby na nowym cmentarzu, która w tym roku ma być wykonana, tudzież na cały szereg innych wydatków na cele społeczne i kulturalne. Sekcja wniosek jednogłośnie uchwaliła a takowy zostanie obecnie Radzie wyznaniowej a następnie województwu do zatwierdzenia przedłożony.

BANK POLSKI W NOWYM GMACHU. W dniu dzisiejszym Bank Polski rozpoczął urzędowanie w nowym gmachu przy ul. Basztowej. Szczególnie żywy ruch panował dzisiaj w wydziale inkasa weksli, ponieważ zeszły się dwa dni płatności. — Dzięki jednak uruchomieniu 6 kas klienci zostali nader szybko załatwieni. Uroczyste poświęcenie nowego gmachu odbędzie się, jak się dowiadujemy 7 września i to w obecności naczelnego dyrektora Banku Polskiego dr. Władysława Mieczkowskiego.

(d) **NIEDZIELNA OBŁAWA.** W dniu wczorajszym przeprowadziła E. U. Ś. obławę w mieście, w wyniku której przytrzymano 4 osoby poszukiwane od dawnego czasu przez policję.

ZAGRANICZNE ZAWODY W PIŁKĘ NOŻNĄ. Wczorajsze zawody między DFC a St. Sebastian w Pradze zakończyły się wynikiem 11:1 na korzyść DFC.

Zawody piłki nożnej Czechosłowacja—Rumunja w Pradze dały wynik 4:1 (2:0).

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 1 września. Bank Dyskontowy 6.25—**6.35. Bank Handlowy 8.10—8.05. Bank dla Handlu i Przemysłu 1.90—2.10. Bank Zachodni 2.45—2.30. Bank Związku Spółek Zarobk. 7.80—8. Sole potasowe 6.65—6.50. Chodorów 7.75—8.25. Warszawski Cukier 6.10—6.20 .Warsz. Tow. Kopalń Węgla 7.50—7.70. Cegielski 0.95. Parowozy 0.52—0.53. Starachowice 3.98—3.85. Zieleniewski 13.75—13.50. Zawiercie 37—38. Żyrardów 59—57. Haberbusch 6.80—6.40. Polska Nafta 0.65. Przemysł Naftowy 0.85. Spirytus 2.50—2.35.**

Najkorzystniejsze źródła zakupu w Krakowie:

LOJA PARFUMERIE — PARIS
Józef Lax i Syn, Kraków Zwierzyniecka 6.

Składnica Apteczna „Zoria"
Sp. z ogr. odp.
Kraków, ulica Sebastjana 9/11. Telefon 44 1?

DERMADONT pasta do zębów
czysto glicerynowa niewysychająca

Artykuły gospodarcze

„ŻELAZO" Florjańska l. 34, poleca naczynia i maszyny kuchenne i narzędzia rzemieślnicze.

Szczotki, pendzle, artykuły domowo-gospodarcze, hamaki, leżaki, poleca najtaniej M. J. Berger, Kraków, Plac Szczepański l. 9.

Tomasz Mężyk, Handel materjałów, Skład farb, lakierów, pokostu, nafty, benzyny, olej mineralny i t. p. Kraków, Pl. Szczepański L. 8.

SKŁAD FABRYCZNY
pasty do obuwia i podłóg
„DOBROLIN"
M. SIEROTWIŃSKA
Kraków, ulica Sienna l. 12.

Biżuterja

Brylanty, perły, złoto i biżuterję
kupuje i sprzedaje firma
FEIGENBAUM i FUTTERWEIT
Kraków, ulica Grodzka l. 29.

Biżuterję złoto i srebro
najtaniej zakupić można
J. KORNBLUM
Kraków, ulica Grodzka 32

Delikatesy

Allerhand Maurycy hurtowny i detaliczny skład delikatesów, sery, likiery, wina, Pl. Szczepański 2, Telefon 1059.

Konserwy rybne
fabr. Mix et Lück, konserwy owocowe i jarzynowe fabr. Degom, margaryna fabr. „Amada", herbata i kakao holend. „Demex", poleca repreze tant K. Wróblewski, Kraków, ulica Sobieskiego L. 1. Telefon 1145.

Dentystyka

ZAKŁAD TECH. DENTYSTYCZNY
K. Tombińskiego
ULICA WIŚLNA 4, II. p.

Zakład lekarsko-techniczno-dentystyczny Dr. Stanisława Tomiaka, Bolesława Kiliana, Kraków, Florjańska 11, II. p., ord. od godz. 9 rano do 6 wieczór bez przerwy. Dla P. T. urzędników ulgi w spłatach.

Dywany

Najtańsze źródła zakupu dywanów perskich tylko we firmie Lewkowicz i Juran, Grodzka 39.

Wełnę kilimową. oraz kilimy sprzedaje najtaniej firma
Król i Doleżal
Kraków, Jagiellońska L. 9.
— Ulgi w płaceniu. —

Fotografje

Zakład fotograficzny „ERNA", Kraków, Starowiślna (Plac Wielopole), przystanek tramwajowy 3-ki i 5 ki, wykonuje fotografje do legitymacji i paszportów w 5-ciu min.

Futra

Futer największy wybór w doborowym gatunku po niskich cenach poleca firma:
Antoniego Trąbki Syn
Kraków, ulica Szewska L. 12
Tel. 3464 Tel. 3464

Futra we wielkim wyborze, oraz pracownia kuśnierska M. Mond, Kraków. Rynek gł. 11.

Pracownia i Skład futer Tadeusza Sierpińskiego, Kraków, Florjańska 32.

Skład futer i Pracownia kuśnierska H. Fink, Rynek 12, w podwórzu. Poleca po cenach konkurencyjnych futra, szale, lisy i t. p.

Zakład i pracownia kuśnierska Paweł Halpern. Grodzka 42, w podwórzu, poleca po najtańszych cenach płaszcze seskinowe, raglany futrzane, lisy i szale.

Zakład kuśnierski Stanisława Ziembińskiego, ul. Kopernika l. 6, wykonuje po zniżonych cenach wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące na czas i bardzo starannie.

FUTRA po przystępnych cenach poleca:
M. ROTBLUM
Kraków, Florjańska 8.

FUTRA na sezon zimowy poleca
G. RIESER
ulica Mikołajska 4. Mały Rynek.

Galanterja

Koszule jedwabne w wielkim wyborze poleca magazyn nowości dla panów Braci Landwirth, Kraków, Grodzka 45.

Magazyn nowości S. Haber, Kraków, ul. Sienna 14, poleca bieliznę, kapelusze, krawaty i t. p. po cenach najniższych.

Skład bielizny i płócien pod firmą F. Bałabuszyński, Kraków, Szewska 10.

Bieliznę męską i damską
w wielkim Wyborze poleca firma
M. Pietroń i Synowie
Kraków, Karmelicka L. 12

Włodzimierz Car, Magazyn towarów modnych męskich i damskich w Krakowie, Sławkowska 8. Ceny konkurencyjne

Fabryka bielizny i trykotarzy S. A. Kraków-Podgórze ul. Dąbrowskiego l. 15, Tel. 4419. Poleca swe znane z dobroci wyroby.

Koszule męskie, kalesony bielizna damska, krawaty, pończochy, skarpetki, rękawiczki. Wielki wybór. Najtańsze źródło zakupu. Towary pierwszej jakości. Firma „Au Bon Marché", Kraków, św. Tomasza 20, przecznica Florjańskiej, róg Szpitalnej

Pończochy, rękawiczki, trykotarze, najtaniej u
H. LICHTIG
ulica Grodzka L. 71

Wytwórnia kołder i materacy
MICHAŁA MATUSIEWICZA
Kraków, Poselska L. 20.

Helena Smolarska
Szewska 9. — Telefon 4365.
Wyłączne zastępstwo firm:
Bechstein
Blüthner
Bösendorfer
i innych.

Herbata

Herbata Bracia K. & C. Popowy. — Reprezentacja i skład hurtowny na Małopolskę i Kresy T. Cieśliński i Ska, Kraków, Florjańska 14 Telefon 117.

Konfekcja damska i męska

Ubrania męskie i dziecinne oraz raglany poleca Wohlmuth i Rubin, Grodzka 81, vis a vis kościoła ewangelickiego.

Ubrania męskie i dziecinne oraz wielki wybór raglanów po cenach zniżonych poleca Dom konfekcyjny, ulica Grodzka 26.

Na raty ubrania frakowe, smokingowe, marynarkowe, płaszcze, kostjumy damskie, według miary z własnej lub dostarczonej materji poleca Józef Kumala, Kraków, ul. Szczepańska l. 11.

Najtaniej i najlepiej kupić garderobę męską w Magazynie ubiorów męskich „Szyk", Mikołajska 12.

M. Reisman Magazyn konfekcji damskiej, Kraków, Plac Dominikański l. 2.

Pracownia ubiorów wojskowych i cywilnych
Wincentego Żmudy
Kraków, ul. św. Tomasza L. 21.

Salon mód damskich
M. GISSER
ul. Florjańska 36, I. p.
drzwi na prawo.

PŁASZCZE GUMOWE
najkorzystniej
A. BROSS
Kraków, ul. Florjańska 44
narożnik obok bramy
Florjańskiej.

Zakład krawiecki Józefa Gajdy, Kraków-Dębniki, Rynek, wykonywa wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące o 25% taniej.

K. BORNSTEIN
Kraków, ulica Florjańska l. 28, poleca swój bogato zaopatrzony magazyn ubrań męskich i dziecięcych. Dla P. T. Urzędników znaczny opust.

Kosmetyka

Panie i Panowie! Nadeszła prawdziwa woda chinowa Pinauda przeciw wypadaniu włosów. Lewkowicz i Ska, Kraków, Pl. Szczepański 2.

Jan Niżyński
Perfumerja, salon kosmetyczny. — Fryzjer damski.
Plac WW. Świętych 11.

Maszyny do pisania

Nowak, Kraków, Grodzka 44, Tel. 3541. „Elo" do powielania, „Torpedo" do pisania.

Kasy kontrolne, maszyny do pisania naprawia i odnawia, dostarcza przybory do tychże, specjalista mechanik Juljusz Hacker, Kraków, Marka 25

Maszyny do pisania „Underwood", maszyny do rachowania „Odhner" Ignacy Gross Spka, Kraków, Starowiślna 1, Telef. 2190, Lwów, Kopernika 9, Telef. 502.

Meble

Meble stylowe luksusowe, biurowe, dekoracje wnętrz poleca M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2, Tel. 4136.

MEBLE stylowe, luksusowe etc. poleca S. Manne. ulica Szpitalna l. 6. Telef. 4074. Rok założ. 1860.

Meble gięte wszelkiego rodzaju z fabryki S. A. „MUNDUS" dostarcza hurtownie i detalicznie zastępca na Polskę Rudolf Dattner, Kraków, ul. Studencka 25, telefon 3575

MEBLE KLUBOWE, BIURO-WE, DYWANY PERSKIE, poleca najtaniej
Wytwórnia Mebli Klubowych
Kraków, Florjańska 25.

Obuwie

Obuwie najelegantsze i trwałe zagraniczne po cenach bezkonkurencyjnie niskich, nabyć można tylko w dziale obuwia Tow. Handl. Bracia Rolniczy S. A. Kraków, Sienna 2.

Obuwie krajowe i zagraniczne po cenie fabrycznej poleca firma Piccadilly, Karmelicka 9, vis a vis Teatru „Bagatela".

Obuwie najelegantsze
i trwałe zagraniczne i krajowe po cenach przystępnych najkorzystniej nabyć można w znanej firmie
Gizela Brand, ul. Starowiślna 6.
UWAGA: Wielki wybór pantofli zagr. zamszowych we wszystkich kolorach.

Obuwie luksusowe
oryginalne modele wiedeńskie
poleca
„KORAB"
Kraków, Szewska L. 17.

Porcelana, szkło

Szlifiernia szkła i wytwórnia luster Z. Feldmann, Kraków, XXII. Jana Sarnowskiego 5.

Pierwsza małopolska fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków, Grodzka l. 63. Tel. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

W. Bazas, Rynek 35, Krzysztofory, poleca porcelanę, kryształy, słoje, lustra, witraże i t. p., naczynia szklanne do gotowania.

Szkło okienne
poleca — oraz wykonuje wszelkie roboty szklarskie
S. FINKELSTEIN
UL. MIKOŁAJSKA L. 5.

JAKOB GROSS
zaprasza do zwiedzenia nowo urządzonych
WYSTAW
Kraków, Rynek gł. L. 8.

Przybory szkolne

Przyborniki do rysowania Richtera oraz wszelkie przybory szkolne poleca Skład papieru i galanterji Michał Słomiany, Kraków, ulica Sławkowska 24.

Pióra stalowe
do pisania, pluskiewki, spinacze etc. fabryki Wasilewski i Ska, Warszawa, poleca zastępca Rudolf Dattner, Kraków, Studencka 25. — Telefon 3575.

Rowery

Rowery — Motory F. N. gumy i części składowe dostarcza E. Kluska, Kraków, ulica Grodzka l. 63.

Różne

Panowie! Najlepsze prezerwatywy poleca Lewkowicz i Ska, Kraków, Plac Szczepański l. 2.

Wszelkie przybory i aparaty laboratoryjne, jakoteż odczynniki chemiczne czyste dostarcza Biuro inżynierskie „Chemotechnika" Sp. z o. odp. Kraków, Rynek Gł. 39.

Fajki angielskie przedwojennej marki B. B. B. nadeszły do firmy Lewkowicz i Ska, Kraków, Plac Szczepański 2 — Rynek gł. 11.

Sukna

Najświeższe materjały wełniane
wyłącznie fabryk bielskich w wielkim wyborze na nadchodzący sezon poleca po cenach fabrycznych ZYGMUNT WIECZOREK, Kraków, Arjańska 5, I. p. (Przecznica ulicy Lubicz—Topolowej)

Skład sukna Hirsch i Adolf Eder, Kraków, Plac Dominikański 2, Telefon 2257.

Transport

Spółka Akc. Dla Międzynarodowego Transportu Schenker i Ska, Kraków, ul. Pańska 9, Telefon Nr. 2122 i 2147.

Tow. transportowe „Rozwóz", Lubicz 9, Tel. 3519. Pospieszne przesyłki z Wiednia, cleние, przewóz, magazynowanie.

Cracovia Sp. transportowa, Dom spedyc.-komisowy, Kraków, Grodzka 60, Tel. 4078, Wiedeń II, Praterstrasse 13, Tel. 40.416, Spół. trans. Cracovia Grünberg et Co.

Biuro spedycyjne „Przewóz" i przedsiębiorstwo dowozowe Kolei Państwowych, Sp. z ogr. odp. Kraków, ulica Długa l. 31, Telefon 3062.

Technika, elektrotechnika

Hurtownia pasów skórzanych i wielbłądzich, szczeliw, węży etc. „Zenit" Sp. z o. o. Kraków, Szpitalna Nr. 7, Telefon Nr. 4231.

Materjały elektrotechniczne dostarcza Biuro elektrotechniczne Helfner i Berger, Kraków, Szewska 18, Tel. 4153.

Materjały elektryczne, motory oraz wielki wybór świeczników „Prąd" Gołębia 3, Telefon Nr. 4553.

Materjały elektrotechniczne dostarcza najkorzystniej R. H. Kowalski, Kraków, Garbarska 26.

Świeczniki elektryczne w wielkim wyborze „Lux". Skład przyborów elektrycznych Kraków, Plac Dominikański l, 2, Telefon Nr. 3335.

Inż. Tadeusz Leszczyński. Biuro i sklep, Kraków, Grodzka 65. Wykonuje instalacje elektryczne, gromochrony, dostarcza materjały elektrotechniczne i techniczne. Lampy i abażury gotowe i na zamówienie

LOKOMOBILE
LANZA i WOLFA
Motory ropne Diesle
Maszyny drzewne i cegielniane
dostarcza natychmiast
Inż. Wacław Gąsior i Ska
Kraków, Karmelicka 14, tel. 4070.

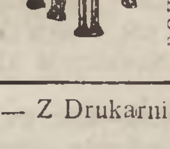
TRANSMISJE
wszelkiego rodzaju natychmiastowa dostawa
„PRZEMYSŁ" Kraków
św. Krzyża L. 1. Telefon 2348.

Zegary automobilowe i kontrolne
przyjmuje do naprawy
ZEGARMISTRZ
Melcer, Sławkowska L. 16.

Węgle

Krakowskie Biuro Handlowe Kraków, Florjańska 9, I p. Tel. 1067, sprzedaje hurtownie i detalicznie węgiel krajowy „Brzeszcze", „Bory", górnośląski „Eminenz". Dla zakładów przemysłowych znaczne opusty i udogodnienia kredytowe.

CHLORODONT

NA RATY!

ROK ZAŁ. 1880.
FORTEPIANY, PIANINA
w wielkim wyborze, w najstarszym składzie
Z. RABY NAST.
Kraków, św. Anny 3. Tel. 465

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Raczyński. — Wydawnictwo „Kurjera Wieczornego" Sp. z ogr. odpow. — Z Drukarni Ludowej w Krakowie (Tel. 1103)